

خمسہ‌ی نظامی شاه طهماسبی

نظامی گنجوی؛ به خط شاه محمود نیشابوری

شماره کنگره: PIR 5120 1398

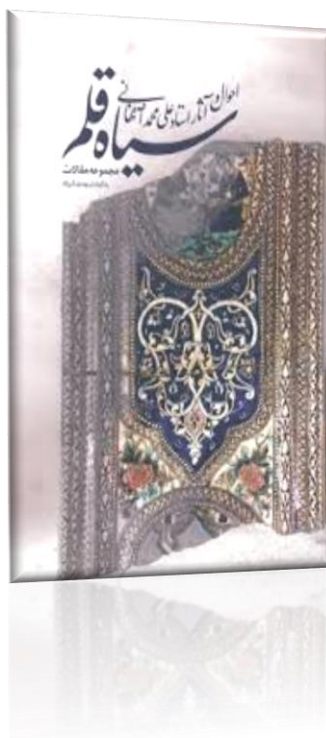
در خمسہ نظامی گنجوی، نگارگران مکتب صفوی و دورہ دوم تبریز این کتاب را نگارگری کرده و نام‌های بزرگی مانند مظفر علی، میرزا علی و یکی دیگر از خوشنویسان این مکتب، شاه محمود نیشابوری آن را کتابت کرده اند.

این نسخه که هر پنج مثنوی نظامی گنجوی را به طور کامل دربردارد، مشتمل بر 404 ورق (808 صفحه) و 17 نگاره، از جمله نگاره معروف معراج حضرت رسول(ص)، اثر سلطان محمد است. تاریخ انجامه این نسخه سال 946 هجری قمری را نشان می‌دهد.

یکی دیگر از ویژگی‌های خمسہ این است که تمام برگ‌های آن دارای تشعیر و حل‌کاری است؛ یعنی تزیین حواشی صفحات متن با نقوش گیاهی و حیوانی است که سابقه‌ای طولانی در هنر ایرانی دارد ما در این تشعیرها جانورشناسی را می‌بینیم و به این ترتیب می‌توانیم از جانوران آن دوران خبردار شویم. عکسبرداری از این اثر نفیس ده سال طول کشیده است و انتشار آن به محققان و نویسندگان کمک‌های شایانی خواهد کرد.

نسخه خمسہ نظامی، ویژگی‌های خاص خودش را دارد. این نسخه 800 نوع تشعیر دارد که در نوع خودش بی‌نظیر است. 14 نگاره دارد از استادان شاخص دوران صفوی که بعد از دوران شاه طهماسب این نسخه را تصحیح کردند. تہذیب‌ها و جدول‌کشی‌ها و سرلوحه‌های این نسخه از ظرافت و شکوه خاصی برخوردار است. کتابت و تصویرگری این نسخه از 1946 تا 1949 طول کشیده است.

متن کامل نسخه نفیس و ارزشمند خمسہ نظامی، معروف به شاه طهماسبی، را که در کتابخانه بریتانیا نگهداری می‌شود، برای اولین بار چاپ و منتشر شده است.

سیاه قلم احوال و آثار استاد علی محمد اصفهانی

به کوشش مهدی مکی نژاد

شماره کنگره: 7 1399 م 9 الف / NK 4770/7

آثار استاد علی محمد بسیار پراکنده و متنوع است. بخشی از آثار وی که به سفارش اروپاییان، به ویژه مرداک اسمیت و موسیو لومر فرانسوی ساخته شده، در موزه‌های خارج از کشور مثل موزه ویکتوریا آلبرت لندن نگهداری می‌شوند و بخش دیگر آنها، در شهرهای تهران و اصفهان، در موزه‌ها یا اماکن عمومی و مذهبی مثل حرم عبدالعظیم دیده می‌شوند. در این طیف وسیع آثار، انواع تکنیک‌های کاشی مثل زرین فام، نقاشی زیر لعاب، مشبک، برجسته و هفت رنگ به کار رفته است. از این بابت علی محمد یک کاشی‌پز منحصر به فرد و به اصطلاح "هفت قلم" بوده که مورد توجه پژوهشگران داخلی و خارجی قرار گرفته است. اولین مقاله را خانم جنیفر اسکرس، نیم قرن پیش نوشته‌اند. کتاب حاضر ماحصل تلاش جمعی گروه علمی و سایر پژوهشگران این حوزه است. سیاه قلم اولین کتابی است که در خصوص آثار یک هنرمند کاشی‌ساز در قالب یازده مقاله به چاپ می‌رسد.